

15. 1649/11 29
Σὺν τῷ Θεῷ Δεξιῶτα
ΔΙΑΣΚΕΨΙΣ

ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΗ καὶ ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗ
VENTRICULI HUMANI

In Theses redacta

GRATIOSISSIMÆ FACULTATIS MEDICÆ

Autoritate & Consensu,

SUB PRÆSIDIO

Viri Clarissimi atq; Experientissimi,

Dn. JOHANNIS HOPPII, Leorini,

Philosoph. & Medic. Doctoris, Facultatis ejusdem Senioris
Professoris Pathologices Publici, Collegii Principum utriusq; Col-
legiati, ac p. t. Academix RECTORIS Magnifici,

Dn. Præceptoris, Promotoris, ac Cognati
sui æternum colendi.

Exercitio Disputationis publico proposta

à

BALTHASARE KRECKLERO, Leoberg. Siles.

Medicinæ Studioso.

Tertio Iduum Martii, Anno Christi M. DC. XLIX. In

*Acroaterio Majoris Principum Collegii inferiori
horis consecutis.*

LIPSIAE,

Typis hæredum Timothei Hönnii.

IN NOMINE SALVATORIS JESUI

Εισόδιον.

Romum condum in naturali corporis humani economia esse ventriculum, præter à C. Navi in demonstrationibus Anatomicis confessum jam omnibus Medicorū existit scholis: utpotè, quòd ea, quæ sinistra sibi porrexit manus, condat secum, promat, econtrà quæ lacteum prototius nutritione animalis preparavit & confecit succum. Postquam enim cum aliis corporibus vivis, humano hoc datum erat commune, ut substantia corporis non consisteret in fixo aliquo & stabili, sed certis periodis atq; intervallis flueret & reslueret: ad eòq; per eam periodicam vicissitudinem nemo mortalium idem esset hodiè, qui fuerit pridè; provida in eo mater Natura primùm inter alia nutritionis viscera sapientis sinè fabricavit ventriculū, qui subsequenti alimenti subsidio fluxile illud Ἰσώματι & σικνῶσι ac deperditum restaurat, lætaq; sua scaturigine velut fons quidā aridus iterum insuccet partes, ac recreet: Quod eleganter & affabre declaravit venerandus ille ex Coe Senex Hippocrates lib. IV. ὧσι ῥόσων p. 498. Ἡ κοιλία τῶ σώματι πάλιν πηγὴ ἐστὶ πλενῆ ἔσσα. Dignitatem ejus majorem, maximamq; necessitatem, exprimere non dubitarunt; Quintus Serenus, Sammonicus, Ireneus, aut ipse etiam ex sententiâ Hippocratis Plato: quando Regem illum totius nostri corporis, & quasi omnium membrorum Patrem familias dicit arunt, ac venerati sunt, docente vel istā Menenii Agrippæ viri olim facundissimi historiā, qui Livio lib. 2. teste populū Romanum sediciosum, cū extra urbem propter nexos ob alienum as. sacrum in montem, tria ab urbe millia passuum trans amnem Anienem secessisset elegantis similitudine à justō ventriculi tenore desumptā ad concordiam reduxerat. Quæ admodum autem officii sui publici ratione, si ritè & feliciter hoc fungatur, titulo penoris cujusdā ac promptuarii omnium partium

tium communis à Principe Medicorum Galeno, pulcherrimè hono-
ratur: utpotè quo omnia rectè succedunt, ita si vel mediocriter
langveat & vacillet, aut robur ejus prosternatur, infelici statim
partu humores generantur, & varii morbi visceribus inseminan-
tur. Imò optimi ingesti cibi corrumpuntur: donec temporis post-
eà & mali successu, Mefui illa lib. 2. de antidotis dicta omnium
agritudinum Mater, cruditas exurgat: & lapsu coëtionis primæ
non correcto in secundâ concoëtionem secundum Gal. lib. 4. de sa-
nitat. tuend. c. 1. totius corporis status à vigore pristino recedat
ac immutetur, dicitur ante Hippocrate lib. 6. epidemiõv. Quæ
ob rem mihi primùm in arenam Medicam conscendenti, jure meri-
tòg. incumbere visum est; nequè sine applausu candidi, benevolig,
lectoris, me id facturum confido, si nobilissimi hujus in corpore
humano membri Anatomiam in charta instituiam; hoc est, sub-
stantiam, situm, figuram, magnitudinem, numerum & a-
ctionem ordine contempler, eorumq. simul morborum, quibus
sæpissimè ad quamcumq. partè affligitur, historiam & rationem
hac disputatiunculæ exponam. Quod ponderosum Sisyphi saxum
antequam volvere, & sin minus devolvere, provolvere tamen
aggrediar, DEUM TRINUNUM jupplex veneror, ut divini sui Spi-
tus radiis caligine nostras obduetas mentes illustrare velit, quo
ipsi grata, humanoq. generi salutaria de hac materiâ meditari
valeam.

POSITIO I.

EXordium tractationis à primò illò intelligendi principio,
quod habet Aristoteles lib. 4. poster. animal. part. cap. 1. capien-
dum erit, Nominis videlicet explicatione: quæ Ventriculus di-
minutivum à ventre quasi parvus venter; & Græcis hac ipsâ
derivatione $\delta\pi\omicron\ \gamma\alpha\sigma\epsilon\rho\varsigma$, $\gamma\alpha\sigma\epsilon\rho\iota\omicron\upsilon\varsigma$ apud Aristophanem appella-
tur. Sicut enim Anatomicorum & Medicorum scholis $\omicron\ \gamma\alpha\sigma\tau\eta\rho$
seu Venter, propriè infimum, seu tertiam illam insignem cavityatem,
denotat, in quâ præcipuè alimenti universalis materia, & cibaria
conge.

eujuslibet partis denominatione, quam vel antecedentium vel consequentium continua lectio declarare potis sit. Non abhorruit tamen *Galenus* per eandem vocem *γαστήρα* vel *νοστιάριον*, interdum intestina ipsa comprehendere, utpotè *lib. 1. de alim. c. 2. & 2. sentent. Hippocr. 8.* Ubi alimentum sugi à venis, pertinentibus à jecore in ventriculum, meminit. Ut paucis comprehendam in propriissimâ suâ significatione, & simplici appellatione, specialem corporis humani partem, & primæ alimentorum concoctionis officinam designare, apud Anatomico-Medicos sine omni contradictione patet.

IV. Quoad rei definitionem: *Ventriculus est pars corporis humani dissimularis, in epigastrio figura utriculari & cavitate insigni delitescens, cum duobus orificiis, ad esculenta atq; potulentia recipienda, & in chylum convertenda à naturâ destinata.*

V. Partem corporis humani cum *Generis* loco dico, non tantum eam esse volo, quæ totum id ut particula illius compleat, sicuti *Aristot. lib. 2. part. animal. c. 2. & Galen. lib. 1. meth. med. c. 5.* in latiori sensu illam describit: verum talem etiam, quæ eandem cum corpore vitam vivat & nutriatur, toti cohareat, usumq; & functionem necessariam præstet; juxta accuratissimam *Fernelii* sententiam, *lib. 2. Physilog. suæ c. 2.*

VI. Corpus enim humanum quamvis *Unum*, quod Philosophi vocant, *Integrale* sit, constans ex pluribus diversis rebus continuatione ac cohesione quâdam ad amicum actionum omnium consensum inter se conjunctis; *multiplex* tamè, & *varium* quasi apparere, ob partium componentium diversam substantiam, figuram & structuram, ipsa *Anatomia* clarissimè dijudicat ac decernit; quippe qui totum illud ex partibus à naturâ compositum, arte iterum disceindit ac in partes resolvit.

VII. Ex tam multiplici ergò & differenti illarum partium, ob tot, tamq; diversas operationes, quibus corpus perfungitur, apparatu, *Ventriculus dissimularis* constitutus est, h. e. qui dividitur in *ενομομορφεῖν* & dissimiles sibi partes alias, ad expositionem *Aristotelis lib. 1. hist. anim. c. 1.* atq; hoc nomine non tam similaribus aliis opponitur, quam strictè et proprie dictæ organicæ partis titulum, & essentiam meretur; utpotè, quæ perfectam illam operationem:
quam

quam Medicorum Princeps Galenus lib. 1. meth. med. c. 6. pro organo tali requirit, edere ac toti præstare corpori valeat, determinatamq; confirmationem acceperit.

VIII. Quòd si igitur in partes alias dissimilares dividere jam licitum est; primò omnium intuitu, & eminèns quasi occurrit, *substantia membranosa* tanquam similis per se & ὁμοιομερῆ, quæ densa satis valida vel nervosa quidem exstructa est: quò nimium rebus convenientibus, & gratis cum delectatione fruatur, ingratis verò cum tædio resistat: nec non ad ciborum repletionem vel depletionem contrahi, atq; extendi queat. Hoc nomine Hippocrat. lib. 4. de morb. p. 514. *Ventriculum* ἰσχυρὸν ἡγεῖται ἀπὸ ἐξ ἡλεαδὴ δέρμα nominet, ubi porrò subjungit: καὶ τῶν μὲν Αἰθῶν χρεόντας οἱ πλεῖστοι τῶν πηνέων τοῖσι μὲν δέρμασιν ἀντὶ ἰμακίων, τῆσι δὲ κοιλίησιν ἀντὶ θυλάκων ἰσχυρὸν ἡγεῖται ἢ κοιλίη δέν. Unde & alia possunt confici ex ventriculis humanis, quemadmodum ex intestinis ἀνδρῶν φάγων aliquando tunica parantur: cujusmodi tunica ex intestinis humanis confuta, ac sericæ instar vestis nitescens, ex Indiâ occidentali allata, & suspensa videri possunt in celeberrimò Leidensium Theatro Anatomico.

IX. Robur autem illud habet ex triplicitate membranarum quarum Exterior prima, & communis à Peritonæo, ea parte, quâ septum transversum circa orificium superius succingit, enascitur, & est omnium, quæ à Peritonæo oriuntur, *crassissima*, ambit ventriculum undiq; & est operimentum quasi quoddam, ac propugnaculum tunicæ propriæ, utq; ventriculum vicinis alligare partibus aptè possit, *fibris* dotata est *rectis*, & *crassitie* omnes reliquas Peritonæi apophyses, quæ ad instrumenta nutritionis excurrunt, superantibus, teste Galen. lib. 4. de us. part. c. 10. de cujus usu & juvamento in motu ventriculi & intestinorum expellentium, quid loquatur clarissimus Dominus HOFMANNUS, non sine applausu legere est, in *comment. ipsius in libr. 4. Galeni de us. part. c. 10.*

X. Reliquæ duæ vocantur internæ & propriæ: Altera harum versus exteriorem seu *media carnosa* ferè, & *fibris* potissimum *carnosis*, *transversis*, atq; ab his rubra quidem prædita cernitur; ut videlicet ventriculus, vel ad veterum doctrinam, illorum beneficio spontè per vomitum, quicquid sibi noxium est, excludat; vel
secun-

secundùm aliorum placitum, firmitatem potius addunt huic parti in
extensione, à nimia ciborum & potus ingurgitatione facta; atque
cum talis illa sit, calorem ventriculi fortius adauget, & concoctionem
fortiorem reddit.

XI. Tertia demùm seu propriarum *secunda & interior* dicta, (quæ è
Gallinis excerpta, & pulverisata in usum medicum venire solet) *ner-
vosa est maxime, fibris itidem rellis intertextis*, quæ & œsophagi, labio-
rum & omnium quæ in ore sunt, tunicæ continua existit; hinc etiam
bile aliquâ in ventriculo existente, communicatur lingvæ amaritudo,
interdum & flavedo; ac e contra oris & lingvæ vitia œsophagus & ven-
triculus participant. Id verò peculiare quasi haber, ut sit rugosa mag-
is, quæ dilatare & contrahi melius possit: quod muniminis loco à
crusta carnosa sibi adhærenti accidit, tum ne ab assumptis acrioribus
tam facile lædi queat, tum ut moderata ciborum retentio ipsius asper-
itate, & corrugatione, ne quippiam indigestum elabatur, prohibeat.
Quam crassam insuper non tantùm in brutis, sed in hominis quoque
semicocto ventriculo ab ipsa membrana separari facile posse, expe-
rientia contestatur; eaque non sine causa in eorum eatur sententiam,
qui ab excrementis tertiæ concoctionis ventriculi eam oriri sta-
tuerunt.

XII. Huc usque de prima partium similarium classe, harum secun-
dam *vasorum enumeratio & explicatio* excipit; sive *Venas*, sive *Arterias*,
sive *Nervos*, illorum nomine comprehendere tibi sit animus. *Venas*
siquidem *Sex* habet, quæ omnes à majori illâ *Portæ* venâ originem
trahunt, & vel à Trunco ipso immediate vel ramis ejusdem, *splenicis*, &
Mesenterico mediâte procedunt. *Truncus* sive *caudex Portæ* postquam
ex hepatis cavo prodiit, oblique sub duodeno deorsum vergens inter
ventriculum & intestina commodissimum locum, erga omnia Nutri-
tionis instrumenta occupavit; antequam in alios dividatur ramos, al-
terum statim insigniorem furculum, ex dextrâ magis Trunci parte
exortum, pylorum versus multis sparsis furculis ad posticam ventri-
culi partem allegat *Gastricam dextram venam*, ratione ventriculi ita
dictam, ab aliis verò cum plures sint rami, qui Gastrici vocentur, à py-
loro *Pyloricus* appellatur. *Splenicus* dehinc Ramus, qui ex Trunco isto
Portæ inferiora petente, & sinistrorsum nonnihil inclinante omenti
membranâ & glanduloso corpore suffultus transversim ad splenem
fertur,

fertur, priusquam in eum absumatur, alium in posteriorem seu gib-
bosam partem diffundit, *Gastricam minorem*, ut & tum hujus respectu,
tum quod omnium Venarum ventriculorum aduentium far amplissima
Gastricam majorem, quæ sub ventriculo ad superius orificium
obliquè latus, ad eum tribus de se missis Ramis dispergitur, quorum
utrinquè ad ventriculorum ipsum mittitur, medius verò sursum per-
gens, sinistrum orificium undiquè *corona* in modum cingit; unde
etiam *scapha* seu *coronaria* dicitur, *stomachica*, & in canibus valdè
est conspicua. Hæc est illa, per quam *Aquapendens* tenuiorem & sub-
tiliorem partem, antequam ad Eparchylus deveniat, exsugi statuit;
cum alia ratio tam citi transitus in iis, qui dum nimium bibunt, sta-
tim illud in copia emingunt, reddi non possit.

XIII. Hisce ejusdem Lienis jam approximantis Propaginis
productis, ubi prius in duos ramos, *superiorem & inferiorem*, qui
postmodum in alios quoque in ipso Liene dissipantur, divisus est, è
superiore ad sinistram ventriculi partem funditur, ibique in ejus tuni-
cas se inferens, versus orificium repit, celeberrimus ille, quem
Anatomici *Vas breve* seu *venosum* appellant: quod tamen priusquam
illud orificium attingat, obliteratur, ac rarissimè ad illud ipsum a-
scendere observatum est: Hæc efformatio ratio potissima & fun-
damentum veterum *Arabum*, aliorumque *Anatomicorum* fuit,
quæ in eam deducti opinionem, quasi ex Liene Humor melancholicus
per hunc ductum refundatur in stomachum, ad excitandam famem,
sicuti acetosa appetitum promovere, ventriculorum corroborare, &
concoctionem juvare, *Praxis Medicorum* docet. Verumenimverò
quantum tribuendum huic sententiæ sit fidei, præsertim cum in
plerisque plane deficiat, non tantum *Spigel. Theatr. cui Anatom. cap.*
proprio; sed fusius & accuratissimè quoque, prout omnia definit
sævus ille Philosopho-Medicus *HORMANNUS de usu Lienis c. 20. &*
seqq. alii. Verius affirmatur munus hujus vasis esse, ut ipsi ventricu-
lo alimentum, sicut *reliquæ venæ adducat*; neque tamen hinc absumibile
esse: ut in quartanariis, aliisque spleneticis, vel nigra vomitiones,
vel sanguinis vel alterius vitiosi humoris, lethales interdum per
hunc ramum præter naturam affectum evenire queant.

XIV. *Inferioris* denique rami soboles existit ultima *Gastroepi-*
ploica sinistra dicta, propterea, quod ampla, & insignis dextrorsum
reflexa,

B

reflexa, non tantum ventriculi fundum in sinistra parte cingat, verum è latiori quoque; omenti membranæ furculos multos communicet. Ex quarum omnium principiis numero, & insertione colligere haud grave est; nullo modo concedi posse, quod alii, ex *Galenii lib. 3. de facult. natur. c. 7. Ventriculorum chylo solo nutriri* evincere conantur, sed sagvinem insui, nutrimentum proprium converti, & cum alere, cum nulla pars corporis præterquam à sanguine vivat & nutriatur, firmissimè tenendum est. Propterea

XV. Venas ut in reliquo corpore comitantur *Arteria*, quibus ab arteriæ magnæ (è corde versus inferiora descendens) Ramo tertio *Celiacæ* fruitur *Ventriculus*. Hæ rivuli sunt arteriosi sanguinis ac influentis spiritus, quorum miscella vitale robur ipsius conservant, innatum calidum fovent, & vegetius reddunt, ad digerenda ea, quæ ipsi sunt concredita.

XVI. *Nervos* insignes à *Sexta* cerebri conjugatione habet, qui posteriorem potissimum orificii ventriculi superioris sedem dense involvunt, eiq; sensum exquisitum conferunt. Ob hunc nervorum nexum, & principium contingit, ut non tantum insigniter affeclor, aut percusso cerebro, aut Hæmicrania laborante, is facile conturbetur, & ad vomitum irriteretur, verum etiam, cum à distis nervis stomachicis renibus communicetur proprius, hinc in dolore calculi, ventriculus in consortium trahitur, subvertitur & vomitus sequitur.

XVII. *Situm* ventriculo constitui expressum est, quo ad abdominis partem, in superiore *Epigastrio*, Anatomicis appellato, statim sub diaphragmate, *ἔστω τοῦ Νεφροῦ ἐν ὄσσι*, secundum *Aristot. lib. histor. animal. c. 17. & lib. 3. de part. animal. c. 14.* Hic inter Hepar & Lienem medius est ventriculus, ut *Galenus* noster deducit *lib. 4. de us. part. c. 7.* Sed non exactè, Hepar siquidem, ut dignitate præstantius atq; Lien, & latus dextrum, & sublimiorem occupat locum, sub quo dextra portione delitescens ventriculus, paululum fundo suo versus sinistra cedere debuit, & propter lienem depressius quodammodo locari commodè potuit.

XVIII. *Causam* hujus locationis, quod non eo loco, quo thorax nunc situs est, ut in piscibus, quibus statim *περὶ τῆν ἴσθμιν* situs positus est, explicante *Arist. lib. 3. part. anim. c. 3. communis*
Ana-

Anatomicorum schola reddit talem: quod in abdomine excrementa, quæ in hac prima concoctione necessario gignuntur, commodius abire possunt; cui elegantissimè apponit alteram *Galen. lib. 4. de us. part. c. 8.* nec non *lib. 3. facultat. natur. cap. 7.* præstare videlicet Hepar & lienem in dextro & sinistro latere, in superiore diaphragma, quod tum proprio, tum alieno, quem à *Corde* mutuatur, calore, in inferiore omentum, & intestinum colon, copioso adipe circumfusum; in anteriore Peritonæum abdominis musculi, in posteriore spina & musculi spinales, *Ventriculo* tanquam lebeti cuidam ut *Galen* verbis *lib. 3. de facult. natur. cap. 7.* utar, quod *ἐστὶν* vel ut alibi loquitur *Ἰσχυρὸν* *ἰσχυρὸν* focus vel arula illa, exponente oculatissimo *HOFMANNO*, quibus in mensâ ad recalefaciendos à morâ diuturnâ refrigeratos cibos uti solemus, fovendo videlicet ingentium ventriculi calorem, ne vel tam facilè evaporet, vel ab externò frigore lædatur, à quò tamen chylicatio propriè procedit.

XIX. Tali in situ, figurâ reprehenditur ventriculus rotundè oblongâ, tam ut læsioni minùs sit obnoxius, quàm ut capacior ad recipiendum existat, & aptissimè *Tibia Pastorum utriculari perquam similitis*, apparet, teste *Galen. lib. 4. de us. part. c. 7.* Lævorsum protuberat magis, dextrorsum verò sensim attenuatur, ut jecori locum concedat.

XX. Magnitudinem hujus equidem *Hippocrat. lib. de structurâ hominis*, quinq; palmorum longitudine desinivit; admodum tamen eam variare docet Anatomica experientia, quia corporis magis totius magnitudinem sequitur, quam æqualem inter partes omnes, & proportionatam esse, convenit: In fœminis verò communiter minorem obtineri, quàm in maribus propter *uterum*, qui in gravidis meliùs distendi possit, statuitur. In gurgitibus, qui *ἀυσι* *ἢ* *ἀπνευσί*, id est, raptim, ductimvè sine interpiratione bibere consueverunt, & quorum nasus plerumq; gerit *ἰσχυρὰ*, seu rubeas pustulas, quæ enasci bubonibus olim credebantur, quoties mentiti erant, major est, & saburatus fundus sæpè usq; ad umbilicum protenditur; unde in potatoribus substantia fit tenuior, imò nonnunquam adeò attenuatur, ut amplius corrugari nequeat, & imbecillitatem diuturnam incurrat; ast frugaliter viventibus crassus satis, sive parùm; sive multùm accipiat cibi, ita corrugatur, ut totum id proximè complectatur, ne dum quid vacui

relinqueret, concoctio minus rectè perficiatur. *Adrianus Spigelius lib. 8. de hum. corp. fabric. c. 8.* Magnitudinem in vivis ex oris longitudine desumi posse; meminit, ita, ut grandiores habeant ventriculorum ii, quibus os majus prominet, atq; ibidem quandoq; XIV. libras Medicas, h. e. septem mensuras nostrates cepisse, seipsum visisse testatur.

XXI. In homine, ut & animalibus utramq; maxillam dentatam habentibus *Unicus* reperitur, neq; Natura veluti in avibus, & brutis reliquis inferiori maxillâ tantum dentatis & cibos ruminantibus, multiplicare eundem voluit. In prioribus namq; pennatis duo sunt; alter, qui alimenta tantummodo recipit, ut inde in pullos rejiciantur, quoniam alia nutrirî nequeant, & latinis *ingluvies*, à Germanis *der Kropff* appellatur: alter carnosus valde & calidior existit, intus membranam duram obtinens, quâ alimentum durum recipitur & concoquitur. In posterioribus, ut ovibus, capris, cervis & similibus, quatuor numerantur, quo dentium penuriam ventriculorum multitudo quasi supplere verisimile est. *Primo* enim occurrit *κοιλία μεγάλη* Oesophago continua, in quam cibus primò demittitur, & rudem quandam præparationem accipit. Hanc *Laniones* nostri *den Wanst* vocitare solent: *Secundò* connectitur huic sinus quidam parvus, *περίοαι* à figurâ, sive *reticulum*, quod reticulis mulierum implexis, vel etiâ retibus quibus capiuntur aves, similis sit, appellatur, ac propterea Germani vocabulo *die Hauben des Wansts* expriment: *Tertio* loco *Omasum* Græcis *ελνε* subsequitur, quod intus asperum cancellatū, crustatum, & foliis quasi pluribus distinctum apparet, unde *Liber* vulgò, & Germanicè *der Psalter* oder *Mannigfalt* vocitatur: *Quarto* deniq; *ήμισρον* sive *Obomasum* invenitur, intus multa habens folia & plana, qui ob saporem, quo reliquos ventriculus superat, καὶ *έροχην* *der Magen* Germanis nuncupatur: atq; in hoc ultimo, sicuti semper cibus à primò in ventrem sequentem transmissus perfectius coquitur, maturitatem tandem perfectam acquirit, docente fusiùs *Arist. lib. 2. hist. animal. c. 10. & lib. 3. cap. 4.*

XXII. Verum enim verò dividitur nihilominus ventriculus hic in homine *Unus*, & totus in suas partes, duo nimirum *orificia*, *superius* & *inferius* *sinistrum*, & *dextrum*, ac in suum *fundum*.

XXIII. Ori-

XXIII. Orificiorum *primum* dicitur *superius*, & cum singulari providentiâ cautum sit, ambo hæc sibi directè non esse opposita, ne facile eibus copiosior & gravior ante concoctionem perfectû pondere elabatur, sed in situs elevatione ferè æqualia, *sinistrum* hoc vocari fatiùs est: Græcis ob maximam *σπονδαίαν*, quæ illi est cum corde, & mutuum consensum, quem declarat *Galen. lib. 2. de plac. Hippocrat. καρδία* dicitur: unde morsio illa gravis hanc partem infestans & animi defectionem inducens *καρδιαλγία ἢ καρδιαχμὸς* appellatur. In *Hippocratis* monumentis aliàs *σηθ*, & *σμάτης γαστρὸς* vel *σθουαχ* nuncupatur. Hoc supra diaphragma excurret, & ad undecimam vertebra[m] dorso conjunctissimè alligatus, cavitatem thoracis ingreditur, gulamq; intendit. Quo ipso confirmari perspiciamus cautelam illam *Prælicorum*, quod in affectibus hujus partis ventriculi propriis, Topica ad spinam propriis & efficacibus, quàm ad cartilagine[m] ensiformem applicari debeant; sin verò totus ventriculus vel fundus labore[m] anteriori parti *Epigastrii*, adhibita juvare meliùs possint.

XXIV. Ut itaq; alimentum per hoc ingredi commodè queat, *fibris* dotatum *carnosis*, *orbicularibus* & *robustis*, cernitur: adeo ut canalis nō tantum & fistulæ, sed muscoli omnino munere ipsum fungi, perquam doctè dilucidet Regius ille Anatomicus Parisiensis *Riolanus schol. Anatom. c. 21.* quando videlicet beneficio dictarum fibrarum in capiend[o] cibo coarctatur, & angustatur; postea, ut perfectior fiat concoctio, neq; cibus in gulam prorum, aut supinum homine decumbente resiliat, arcte clauditur: vix tamen exactè adeo, quin aliquantulū hiet, & vapores ad caput transmittat; atq; eandem ob causam apud *Arist. lib. 3. de part. animal. c. 3.* *οισόφωγ* & *σπερώδης* audit, & propter tunicam ejus interiorē, quæ nervi infra durior est, & albicat, *νευρώδης* nuncupatur.

XXV. Cognitum autem est, *appetitum animale*, quod *fames* dicitur, pro totius corporis œconomia, in ordine succedentium sibi mutuo partium sugentium, ad ventriculum tandem pervenire: hic cum non habeat, quod vicinum ulterius appellet, *sensu* tandem *indigentia*, vel maximè in hoc orificio, tanquam propria & adæquata, propter nervos sextæ cōjugationis copiosiores, sede percipitur;

atq; oblato etiam cibo molestia famis sedatur, consentiente Principe nostro Galeno lib. 4. de us. part. c. 6. & lib. 5. c. 9.

XXVI. Ecquid hinc videatur mirum? *Sinistrum* hoc orificium, quod primò accipit cibos, amplius esse efformatum *dextro* illo, quo de chylum emittente mox dicendum: deglutiri nempe provisum est, interdum nimis urgente fame, vel parùm satis masticata, vel non rarò duriuscula; quorum transitu, ne læsionem patiatur Oesophagus, sapientissimè hisce præcautum est.

XXVII. At *alcerum*, quod per veterum errorem perperam & falsò, in inferiori ventriculi fundo creditum, & diu fuit *orificium inferius, dextrum* nunc, æqualem cum sinistro obtinet positum; & quoniam prolabantia è ventriculo alimenta tanquam *ostiarium* quidam cohibet, iisq; postmodum benè coctis ex ventriculo ad intestina viam aperit, Græcis *πυλωρῆς* nominatum legitur, quasi *Πύλας ὀρθῶν*, id est, *portæ cultas*, vel *janitor*, unde *ὑπὸ τῆς ὀρθῆς τῆν πύλην* & *πηλωρῶ* portam custodio, usu receptum est; cum namq; nihil, quod non benè confectum ventriculo exire debuerit, non angustius tantummodò, & strictiùs sinistro obtigit; verùm etiam præter fibras transversas, intrinsecus ipsi præstructa sunt, circulum in modum glandulosa quædam corpora, quæ musculo sphincteri non dissimilia, & claudere, & aperire, coarctare, & dilatare pro Naturæ impulsu, & tempore illud valent.

XXVIII. Numquid ergò de veterum illâ discrepantiâ sentiendum, insis, qui ad nauseam tam diu in utramq; dimicati sunt partem, vel *liquida* potiùs, vel *dura* priori inter cibandum loco, esse *assumenda*: Huic occurrit hoc ipsum orificium dextrum, tam diu clausum & obduratum permanens, donec alimentum perfectè sit in cremorem liquidum seu humidum permutatum, & concoctum, quem demùm unà cum excrementis intestina evchunt, ubi venæ lacteæ utile rapiunt nutrimentum, & ad Hepar transvehunt; superfluitates autem excrementosæ per intestinum rectum è corpore expelluntur. Omnia igitur per elixationem probè commisceri, neq; selectionem vel liquidorum, vel duriorum priùs comedendorum multùm referre faciliè conjicitur.

XXIX. Quod hisce duobus orificiis interstitit proprium corpus, *tertia* numeratur ventriculi pars, *Fundus* unanimiter ab *Anatomicis*

6
tomicus appellatus, cujus cavitas rotunda oblonga, de omnium sententia, promptuarium est ciborum, in quo sedes propria $\eta\eta\epsilon$ $\chi\upsilon\lambda\omicron$ $\pi\omicron\iota\eta\sigma\epsilon\omega\varsigma$, & prima concoctionis consistit: omnis enim generis cibum, qui ad sustentationem hominis requiritur, attrahit: attractum aliquantisper retinet, omnibusq; lateribus comprehendit, comprehensum in unum cogit, humida cum siccis confundit, dura mollibus intermiscit, & coctioni se accingit, donec chylus evadat, quem demum per $\alpha\lambda\omega\gamma\omicron\nu$ expellit, membrisq; exhaustis per intestina & venas communicat, juxta descriptionem *Rondelici à Veigâ c. 41.* Cur autem non exatè in medio Epigastrii situs sit, sed ad sinistrum latus inclinet, *Galenus lib. 4. de us. part.* & pleriq; omnes in eo consentiunt *Anatomici*, propter Hepar illud fieri, quod maximâ sui parte dextrum occupat: adeò ut falsus hinc cognoscatur versiculus:

Dormiture latus dextrum preme, manè sinistrum.

Quia in sinistro latere vel fundo concoctio peragitur, non tantum latus hoc decubitu, sed incubitu quoq; Hepatis ventriculum quasi manu amplexantis calidius redditur, & concoctio melior efficitur: utraq; magis esse consentaneum, possit versiculus ita mutari:

Manè latus dextrum preme, dormiture sinistrum.

XXX. Ex hisce variis ac diversis constitutionibus ventriculi partibus colligere, ac pronunciare, non dicam sapientis, sed pii est animi, non à fortunâ, qua *Democritus* & *Epicurus* fingi omnia, & formari turbulentâ atomorum concursione voluerunt; sed à divinò quodam principio, quod *Galenus*, quamvis *Erbnicus*, lib. de us. part. cap. 1. divinam mentem, nescio, an ideas Platonicas intelligens, appellat, factam esse hanc nobilem corporis humani partem. In definitione anteriori Natura tanquam efficiens causa producitur, per hanc enim ipse Naturæ Dominus, $\eta\epsilon\nu\omicron\nu\alpha$; ut in totius corporis & reliquarum partium, ita in hac speciali fabricâ mirabiliter & sapientissimè operatur.

XXXI. Nec obstat $\alpha\omicron\lambda\upsilon\sigma\eta\mu\omicron\nu$ esse $\eta\delta$ Natura; quod vel in *comment. aphor. 15. lib. 1. aphor. 37.* ipsum calidum innatum denotet, vel *lib. 3. de crisib. c. 8.* omnes facultates, quibus animal gubernatur, designet; vel ut *Galenus in lib. de sentent. ab Hippocrate*, in genere causam, quæ nos fabricavit, significet; in specie enim hic per *Naturam* intelligi-

intelligitur illa *Facultas*, quæ in efformando fætu διὰ τῆς ἀλάττειν
ἀλάττειν. Διπλασιαστικὴ formatrix aut efformatrix vocatur, & cui-
piam parti specialiter convenit; quam *Galenus* etiam ipse lib. de
form. fætus, ἴην ἐν τῷ ἀπὸ τοῦ ἰσχυροῦ Διπλασιαστικῷ ἔμβρυον sua sen-
tentia compellavit, atq; hic specialissime γαστροδίοποιήτικὴ illa au-
dire possit.

XXXII. Non opus est igitur, ut pluribus disquiramus cum
Laurentio Anatomico longè insigni; Utrum ventriculus simpliciter ho-
mini sit necessarius; vel an sublato ventriculo, quoquo modo supervivere
valeat homo? Quæmadmodum id fieri videmus. sublatis manibus,
pedibus vel oculis: vix enim sufficere videtur ea substitutio, quæ
per enematum injectionem nutrire possit ad animalis totius nutri-
tionem; id quod *Finis* ventriculi nobilissimi enodatio sublequens
clariùs edocebit.

XXXIII. Hunc enim consistere, dictum est superiùs. in escu-
lentorum, & potulentorum receptione, ac eorundem in chylum
conversione. Quæ actio ventriculi communis seu publica vocatur,
& pro nutritione ac œconomia totius servandi corporis aliàs de
fame, vitæq; periclitaturi necessitatè perficitur, quæ de causâ Phi-
losophorum *Phosphorus lib. 2. de partib. cap. 3. & lib. 4. part. cap. 4.*
animalibus ventriculum, & intestina τοῖς ζώοις εἰς τὴν γῆν εἶναι,
asserit, ἐξ ἧς δὲ λαμβάνειν ἴσοφῆν, Homo namq; τὸ ζῶον ἀσ-
πλάκον & ad nobiliora quævis natus, cum nec terræ semper assis-
sus, veluti planta, exindè perpetuò alimentum haurire, nec ad
actiones obeundas ἀειφαγεῖ in continua alimentorum acquisi-
tione occupari possit, alimentum autem ipsum quando assumi-
tur, maximè ἐξεργειῶς ab eâ substantiâ, propriè nutritivâ diffe-
rat: quæ assimilari cuilibet parti debet; Natura provida & sa-
piens hoc ciborum & potulentorum *Receptaculum* ita constituit,
ut peculiari ventriculi actione, Appetitu videlicet animali, qui
in orificio superiori per sensum indigentia propriè perficit, Ma-
teria alimenti appetatur, dentibus contrita atq; in ore aliquo-
modo alterata, attrahatur, retineatur, concoquatur, ac in suc-
cum album cremori hordei haud dissimilem, qui *chylus* appella-
tur, permutetur; qui finitâ hæc primâ τῆς χυλώσεως concoctione
&

& porro majorem perfectionem in reliquis conditionibus adeptus, aliis totius corporis partibus alimentum suum suppetit.

XXXIV. Quæ de privatâ actione, quæ soli famulatur parti, essent dicenda, in thesi superiore XIV. fuerunt examinata, ideòq; hic tanquam fundata ac probata ponimus, competere ipsi videlicet IV. illas facultates naturales dictas, quibus pro suâ nutritione & sanguinem familiarem attrahit, attractum retinet, retentum alterat, seu concoquit, & deniq; quod superfluum est, expellit.

XXXV. Atq; satis haec videre licuit, ex quibus publicum alimenti hoc *ταμείον* sit extractum, & quæ ipsius laboriosa & perpetua functio; nunc quoniam Medicum & statum præternaturalem ejusq; partis nôsse decet, imprimis *Patheologia* hujus membri, primariiq; in eâ morbi paucis ac breviter delineanda erit.

XXXVI. In eâ ratione doloris atrocissimi *primus* nobis occurrit, tum à symptomatum gravitate, quæ cordis affectibus similia, tum à loco affecto, qui Græcis antiquis *καρδία* dictus erat, *Cardialgia*, vel *Gal. comm. 12. aph. 4. Cardiagnos* appellatus morbus: hic est sensus orificio ventriculi superiori *tristis* & molestus, à causâ continuam solvete excitatus, cum imbecillitate, morsu, jactatione, & aliquando syncope vel lypothymiâ conjunctus: sive à causis antecedentibus vel intemperie aliqua subitâ; sive à Tumore quodam, sive à vulnere, vel ulcere, sive compressione, sive ab humore acri vel flatu ducatur, foveatur: cognoscitur à dolore & loco affecto perfacile, singulas tamen & speciales causas per signa specialia discernendo.

XXXVII. Alter abhinc succedit affectus, *δυσορέζια* dicitur *ἡσυχία* appetitus cibi & potus, vel diminutio, vel ablatio, ob deficientem ventriculo seu potius orificio ejus superiori functionis sensum, exorta, qui tollitur, aut per *ἰδιον ἀδεν* ipsius ventriculi: quia vel intemperie aliqua laborat, ut multi crassi & lenti succi in eo generentur, vel aliundè, vel ipsum veluti à capite affluant, vel ob lationem & stuporem

C

nervo-

nervorum sexti paris ad officium superius proximi, facultatis ibidem sentientis organi: aut per *συναρθεσιαν*, quando vel tanta est crudorum in corpore succorum copia, ut vix per causas externas resolvi possit: vel tanta pingvedinis moles, ut partibus ipsis in alimonium cedat, vel ingens caloris nativi langvor & imbecillitas, ut vix quicquam substantiæ partium dissipari valeat; ut licet pars externæ inaniantur, & inanitiæ trahant à vicinis, donec ad jecur quidem & ipsas venas Mesaraias deveniatur, propter obstructions tamen earundem nihil chyli in ventriculo confecti laudabilis, possunt perlectare. Ita longioris à cibo & potu abstinentiæ exemplum in *Puellâ Marsensi* ultra annos XXXIX. ex Guilerm. Fabric. allegat clarissimus *Sennertus lib. m. part. 1. sect. 2. cap. 2.* Cujus causam ibidem multis hinc inde aliis diductis & seductis rationibus, tandem *succum fixum ac minus dissipabilem* prolixius tradit, ut à calore absumi haud possit: Figit nimirum alimentum corporis ab ichore quodam acido, fixo, sale imprægnato, cujus affluxu & consortio naturalis alimonia talis disponatur, quæ voraci caloris flammæ ampliter resistere sit potens, & quidem absq; ullâ substantiæ jacturâ. Proinde ubi nulla sit substantiæ evacuatio & absumtio, ibi nec nutritio, nec instauratione novâ opus esse.

XXXVIII. Aliter autem se res habet in iis, qui peculiari appetitûs vitio laborant, & *quosdam* tantummodo cibos appetunt & comedunt, certos tamen averfantur, licet eisdem grati alii & jucundi sint; sic nonnulli reperuntur, qui *cazum* vel *butyrum* averfantur, alii *vinum* non bibunt, qui propterea *abstemii*, quasi *abs temeto* dicuntur. Provenit namque, nisi consuetudo hæc etiam quid valeat, peculiaris illa *Melancholicis* ab *imaginatione* ut plurimum *Matrum*, quæ dum gravidæ sunt, certos vel appetunt, vel fastidiunt cibos, unde fastidium hoc, ut alios corporis nervos, in sobolem hæreditate quodam traducunt. Quò referri posse videtur, *Marcelli Donati historia*, quæ
lib.

lib. 6. *hiflor. medicam. mir. cap. 3.* meminit cujusdam, qui à piscium esu ita abhorruerit, illum, si pisces aliis cibis clanculum apponerentur, in animi angustias, cum vomitu, alviqve dejectione incidisse. De ferculis nimis opiparè appositis, quomodo ventriculo fiant nauseosa, & talem imprimant *Ναύσῆσιν*, quâ cibum etiam opiparè præparatum postea quis aversetur: ad quotidianam provocamus experientiam, referente inprimis aliquando Excellentissimo Viro *Johan-Lafelio*, Professore Academia Regiomontana celeberrimo, paucos ante annos Præceptore meo æternùm colendo publicè, illius exemplum, qui in symposio caput vitulinum semicrudum, & cruentans adhuc mensæ illatum aspiciens, tantâ correptus fuit nausèâ, ut aliquorum annorum ab omni carni esu abhorreret.

XXXIX. Præterea *symptomata accidunt ventriculo in appetitus depravatione, & duobus quidem modis: Altero, quando intenditur nimis, sive in quantitate modum superat: Altero, quando in qualitate peccat, quâ ea appetuntur, quæ præter rationem & naturam alimenti sunt; sub priori tres agitantur species: quarum Prima ἢ βέλμια, seu βέλμια ὀδῶν ἢ λίμξ subannona penuria vocatur, estqve Appetitus magnus & vehemens, ob ingentem partium inanitionem, earumq; nimiam translationem proveniens, quam animi deliquium sæpissimè sequitur. Ideoqve ea omnia, quæ vel internè vel externè multum alimenti discutere & absumere valent, in causarum antecedentium numerum veniunt. Secunda species sub eodem quidem usurpatur nomine, sed causa vel maximè differt, quæ potissimum est frigida intemperies ventriculi insignis, à frigidissimo aère attracto, cujus summâ efficacîâ ventriculus labefactatur: adeoqve iis frequens contingit, qui multas peregrinationes & longa itinera, per altas nives maximè faciunt. Hic secundum *Galenum sect. 2. aphor. 21.* à fame quidem inchoavit, sed non habet eam ampliùs adjunctam, prostrata enim tandem ventriculi*

C 2

culi ac sentiendi ejus ab' externâ frigiditate, facultate ex-
tinctâ, cessat fames. *Tertia χυνοσῆξια, λυκάδης* sed *νοβά-*
δης ὀρεξίς, lupina vel canina appetentia appellatur, quæ in-
satiabilis est ciborum appetitus, cum frequenti materia calidi-
dæ & incoctæ vomitu & dejectione: quando namqve ab
humore acri, acido & constringente, non verò indigen-
tiâ naturali, irritatus stomachus indefinenter ad alimen-
ta canum vel ulporum more devoranda impellitur, ad mo-
lestiam illam vel cruciatum sedandum; At exinde, ut
nimia ea qvantitate & frequentâ assumta maneant inco-
cta, aut aliena quâdam qualitate afficiantur, adeoq; sta-
tim aut brevi interjecta morâ, per vomitum aut secessum
excludi necesse sit.

3
XL. *Posteriori modo depravatur appetitus, quan-*
do Piâ seu Malaciâ laborat, quæ vel à ψίττα seu κίασσι
ave Picâ, quam sæpè hoc malo laborare existimant; ut
Ægner. lib. 1. cap. 1. Aristotel. lib. 7. de histor. animal. cap. 4. Vel
quòd pennarum picturam ostendat varietatem, vel sicut
modò huic, modò illic arbori infideat: ita in hoc malo
gravidæ omnis generis varios appetant cibos: vel ad
mentem Plinii prægnantium Mollities appellitur: quòd
mulieres hoc affectu μαλακίας detentæ, præanimi impo-
tentia & mollitie deficiant à rectò & naturali alimento-
rum appetitu, cum Avicenna terrab. 4. ferm. 2. cap. 11. & aliis
aliter dicatur, vel differentia harum constituatur; deprava-
tus tamen est appetitus rerum edendarum ab humore pravo, &
specialiter corrupto. in superiori ventriculo officio excitatus. Causa
enim hujus affectûs est occulta & indicibilis agnoscenda, &
à singulari proprietate proficiscitur, quòd non aliud, sed
hoc solum appetatur, & ad id æger quasi necessariò comp-
pellatur, quòd nec voluptatem, nec svaivitatem aliquam
gustui, sed contrarium potius inferat dolorem: utpotè,
lutum, creta, argilla, calx, carbones, testa ollarum, panni
veteres, coria putrida, nonnunquam serpentes, aliaqve e-
jusmo-

jusmodi *inutilia, absurda, imò noxia.* Quemadmodum, Vir quidam nobilis edendæ calcis vivæ desiderio jam diu pressus, illam tandem pugni magnitudine voraverit, sitq̃ve omninò recreatus, nullâ ventriculi, nullâ viscerum offensione. Sic quoq̃ve *Langius* Archiater quondam Palatinus Patriæ suæ *Leobergæ Silesiorum* fide dignus, *lib. 2. epist. 12.* meminit: sacerdotem quendam nudis pedibus balneo egressum, subsecutam esse gravidam, quæ à tergo crure altero comprehenso, de calce sacerdotis mordicis avulserit frustrum, clamore hominis parum territa, quo subsidium aliorum implorabat. Talibus pragnantibus sicuti solet esse familiarissimus, ita tantum per *secundum* aut *tertium mensem* plerumq̃ve durat, quibus infans minor minus & purius alimentum trahit, in *quarto* autem quiescere solet ut plurimum, cum plurimo tunc fetus indigeat alimento, & vitiosi etiam nonnihil absumat: Cui accedit, quòd vomitione & longo cibi fastidio, quo laborare prioribus mensibus solent, crudi humores vel concocti vel vomitionibus sæpiùs reiteratis exclusi sint.

XLI. Fière hæc omnia, quæ ad ventriculum, quatenus speciali appetitivâ suâ Facultate præditus est, pertinet, res ipsa loquitur: Cum verò non recipi tantum convenienter, sed & perfectè concoqui deceat alimenta; consequens esto, ea nunc proponere *παθήματα*, quæ circa *χύλωσιν*, sive *eam*, quæ in fundo ventriculi perficit, *concoctionem*, præter naturam procedunt. Hæc omnia apud *Galenum* Antistitem jam *lib. de diff. morb. cap. 5.* & *Neotericos* quoq̃ve Medicos absolvuntur & distinguuntur *tribus speciebus*: Una illarum & extrema est *ἀπὸλυτὰ ἀβολία* propriè *concoctio*, & *absoluta cruditas*, quæ nulla cibi in chylum facta est alteratio & mutatio; Hæc evenit ventriculo Facultate coctrice lassâ, extremeq̃ve imbecillâ, & planè vidèa tum propter insignem aliquam intemperiem activarum qualitatatum, aut longiore passivarum moram, tum

C 3

pro-

propter morbum ventriculi aliquem organicum; ut *Tumorem*, *Erysipelatoda*, *phlegmonoda*, *scyrroda*, sive simplex is sit, sive cum intemperie conjunctus: tum propter errorem externum, qui committitur in alimentum ingestorum vel quantitate excedente, vel qualitate accedente, quò minus ventriculus sit ferendo aut coquendo.

XLII. *Altera βεβλητική*, est *rarda & imperfecta* alimenti *concoctio*, quæ longiorem, quàm par est, moram in coquendo consumit, aut coctionem partes non omnes æqualem ac perfectam recipiunt, sed alimentum semicrudum relinquitur: *Causa* hujus dependet à *caloris nativi* in ventriculo *imbecillitate*, tam per causas ipsum per contrarium debilitantes, quàm per accidens & errorem externum, in cibi vel substantia vel qualitate, vel ordine sumendi commissum, quem calor natus superare non est potens.

XLIII. *Tertia demùm δυσωδία*, est *depravata* alimenti *concoctio*, alimenta à naturâ in alienam corrumpens qualitatem: In hac cum *duæ* excedant *causæ*, ut vel adfit *Intemperies ventriculi calida*, propter alios morbos organicos calidos, aut ob excrementum calidum & biliosum in eo redundans, aut cibos, potusq; calidiores, ea gignatur cruditas, quæ *πρωσώδης* seu *nidorosa* appellatur, & ructuum sapore facile dijudicatur; ita quidam cœni foetorem, quidam piscium, quidam ovorum putridorum, aut alterius absurdæ, quæ vix dici potest, putredinis nidorem præ se ferant. Quæ verò à *frigida ventriculi intemperie*, propter excrementum videlicet pituitosum & frigidum redundans, aut cibos potusq; frigidiores & à naturâ pituitosiores ortum ducit, ἢ *ὀξωδης* seu *acida* vocatur, eorundem ructuum aciditate dignoscitur: cumq; hæc alimentorum corruptiones sunt causæ morborum gravissimorum & periculosissimorum, summâ diligentia & accuratissimâ circumspectione curationes harum suscipiendæ sunt.

XLIV. Sicuti Naturam omninò, quæ morborum interdem sola Moderatrix sapius id tentare perspicimus: quando,

quando, ulterius in *Pathologia* progrediamur, ventriculi *lethalia* quoq; *symptomata*, quæ *Facultatis* ventriculi *expultricis* propria præter naturam ipsi accidunt, examinamus. Hæc inter, primò mihi liceat enumerare *singultum*, à *sono* ita dictum, qui Græcis *λύγξ*, *λυγμός* & *λύγγος* ἢ *ἰδὸ λύξεν* appellatur, unde *λυγγώδης πνεῦδος* febris *singultuosa* apud Hippocratem, quæ à principio usq; ad crisi conjunctum habet singultum. Hic definiri potest, *depravatus expultricis ventriculi motus sonorus* quo id, quod molestum est excutere conatur, à fixâ materiâ sinistram orificium stimulante, ortum trahens. Non enim ad respirationis organa cum *Aristotele* & *Placero* referri posse videtur, neq; ex repletionem, vel inanitionem simpliciter ex veterum doctrinâ ortum ducere, recte stabilitur, sed à materiâ vellicante & irritante ventriculorum immediatè efficitur: sive per essentiam humor aut vapor à caliditate aut frigiditate, aut acrimoniâ, aut pravâ ac malignâ qualitate aut tumore, illud det præstitum, sive per consensum nervorum sextæ conjugationis, aut communicatione ex hepate & intestinis, aut per compressionem malum excitet: Talem compressionem ventriculi externam testatam facit historia *Fernel. lib. 6. de part. morb. c. 3.* de costâ incurvatâ, & ventriculo altius infixa, unde quidam tres serè continuos menses singultu vexatus fuit, qui prius non desit, quàm costâ esset erecta. Multa, de superstitionis in abrogando hoc symptomate usu receptis, refutare, nostri non est instituti, præter illud *Plinii lib. 28. c. 8.* qui, si annulus è sinistra in prominulum dextræ digitum transferatur, singultum compescere tradidit; sed de hoc dubitatur. Satiùs accipiendum esset *Platonum* aliud, quod artubus injicere vincula, eosq; defricare, cum vel sine aspergine, manus in calidam aquam immergere, cucurbitulas Epigastrico ac dorso, ubi stomachus vertebrarum corporibus affixus est, cum luculenta flamma, absq; caesura, affigere raptibusq; lenissimis subinde detrahere, postulat. Verùm manum te tabula, ne plus ultra.

XLV. Finitimum huic facimus motum *depravatum ventriculi sonorum & violentum*, à *flatu* vel *fumo* expultrice sti-

ce stimulante & incitante; quo per superiora erumpit, ac proinde vel *Ructatio* vel *ructus* vocitatur. At Nausea antecedente potissimum oritur concoctionis seu *χυλόσεως* debilitate, quam juxta modum *acidum*, modum *nidorulentum* arguit *saporem*. Quod verò soli Homini hoc vitium accidat, nec brutis quoque; *Aristot. 10. probl. 43.* reddit rationem, Bruta ventrem habere sicciorem, quibus humidum statim absumitur, ut in flatum converti nequeat.

XLVI. *Vomitum* perpetuò quasi præcedere *Nauseam* experimento est: Idcirco, dum inter Facultatis ventriculi expultricis symptomata de *Vomitu* jure meritoque agitur,

XLVII. *Ilius* quoque mentio non fuit prætereunda: Græcum *vauvia* vel *vauviawis*, propriè quidem illi convenit *Nauseæ*, quæ *Nauticis* in navigationibus contingere solet, sed ex usu jam ad omnes in genere devenit: *Motus* itaque est Facultatis ventriculi, à *materia molestante irritatus*, quem per os excernere nititur. Quia verò causas, cum *vomitibus causis*, ferè habet communes, & secundum magis & minus tantummodò differentes, ex subsequentiis cognosci poterunt. Quid si namque per imbecillitatem Facultatis aut materiae lentorem, crassitiem, & contumaciam, vomitio nulla fieri possit, manet solum *vomendi desiderium*, sed irritum planè atque inane.

XLVIII. *Vomitus* ipse si succedit, est *Motus* ventriculi Facultatis expultricis *depravatus*, *materiam sensilem & palpabilem*, quæ ventriculum molestat, per os confertim *rejiciens*. Motum esse depravatum constat ex *contrarietate Motus* naturalis *Peristaltici*, qui in ventriculo à fundo versus orificium sinistram subvertitur, & quod molestum est, excernit. *Sensile* autem sit, necesse est illud ipsum, quod rejicitur, quo distingvatur à *singultu*, *Nausea* & *Ructatione*, in quibus lenta, insensilis & parva est excretio; adde, quòd in singultu ea, quæ propriis ventriculi tunicis impacta sunt, excludere laboriosè conetur ventriculus; per *Vomitum* autem ea, quæ in capacitate ventriculi fuere contenta, majori facultate excludat, idque per os tantum, quo à cholera, sicuti mox patebit, secernatur.

6
tur. Causam autem immediatam seu facultatem expultricem
stimulant & irritant antecedentes alia, vel gravitate & ponde-
re, vel acrimonia, mordacitate, & qualitate: unde vel ipsa præ-
cedit ventriculi intemperies aliqua, *Tuberculum, ulcus* aut *vulnus*,
vel *materia vitiosa*, tum in ipso ventriculo, tum in corpore quid-
dem genita, sed ad illum transmissa, vel forinsecus accedens &
assumpta.

XLIX. Horum omnium ratione distinguitur vomitus in
periodicum, criticum, & symptomaticum. *Periodicus* iis convenit,
quos *Hippocr. lib. 1. prorrhet. ἐνεμεικτός* vocat, qui absque ulla no-
xâ singulis septimanis, aut certo quodam die, magnam bilis &
pituitæ copiam excernere soliti sunt; quibus annumerari pot-
est ille vomitus, qui præservationis ergo certis temporum
spatiis instituitur. *Criticus* ab insigni naturæ robore propriè in
morbo acuto vel chronico perficitur, cum ægroti tolerantia, &
bono per quem morbus terminatur, vel mala in corpore dispo-
sitis imminuitur. *Symptomaticus* verò à naturâ equevidem profi-
ciscitur, aut coactâ & debilitatâ, quæ neque copiosè neque confer-
tim, neque cum ægroti levamine exit. De *πικροχόλοις ἀνεί*,
quod ex infectione injusta, & ventriculum propè ductus bilio-
si de vesicâ felleâ quotidiè bilem evomant, res apud Medicos est
decisa & sine controversia. Ex motu velociori subverti ventri-
culum, in navigantibus cernitur, neque res est ἀλογόν, multò
minùs veritati repugnat, quod vi imaginationis evomentem
quis alium conspiciens, vel ex odoratu, vel objecto injucundo
facultate expultrice agitata, simul evomat.

L. Violentissimè denique facultatem expultricem infestat
symptoma illud funestissimum *ἀπὸ τῆς χολῆς*, à *flava bile*, quam
Medici Cuidii illius causam statuebant; teste Galeno *χόλερα* di-
ctum, quam eandem *Cholera* vocem, Latini quoque retinuerunt.
Hæc violentissima & assidua ferè per vomitum atque alvi seces-
sum, simul & semel excretio est humorum corruptorum, ac ple-
rumque biliosorum, ab expultrice facultate, ab iis vehementis-
simè stimulata & concitata, dependens. Nimia namque ista
symptomatica & intempestiva irritatio, perpetuò lacescit ven-
triculum primariò, ac per communicationem & consensum

D

αλο-

œsophagum quoq; & intestina: unde & motus habetur *peracutus*, utpotè, qui ad IV. summè diem finitur. Ideòq; symptomata ipsi conjunguntur gravissima, utpotè *defectus animi, sudores, exigui pulsus vermiculares musculorumq; manuum, ac pedum, maximeq; surarum contractiones & tensiones. Utrum autem bilis sua natura talem affectum periculosissimum introducat?* disceptatur non sine causâ inter Medicos. *Rectius* autem statuere videntur illi, qui ab humore bilioso, corrupto, mordaci & vellicente talem violentiam oriri defendunt. Intereâ conceditur meritò dividi posse in *humidam & siccam*, foro medico ita dictam utramqve apud Hippocrat. lib. de vict. rat. & Galen. in eius comment. Illam ab humoribus corruptis, atq; insigni acrimonia & singulari mordacitate, præditis, originem ducere: Hanc autem ex flatuoso spiritu lancinante tunice, ventriculi, sive per malam viscerum intemperiem, sive malignam alimentorum qualitatem ortam, generari approbatur: unde vomendi & ejciendi ille impetus sine ullâ excretionè durat perpetuus.

LI. De vulneribus insuper & ulceribus ventriculi hac vice quicquam proferre, quòd supersedeam, veniam omninò à sapientioribus & benignioribus me impetraturum confido, idq; multò magis ad *chirurgicam tractationem* remitto, præsertim cum exempla atq; inter ea quoq; *Cultrivora* illius *Regionis orientalis* recentissimum, sint obvia; quæ pro loci & partis sauciæ diversitate *leibalitem* horum vulnerum pronuciare, docent atq; testantur. Verùm desino, sit proposuisse hæc qualia qualia satis; cum laudem *ἢ Φιλομαθία* mereatur undiq; , sed *ἢ Φιλανθία* & temeritas omnium condemnatur ore & odio: Illius gratiæ equidem & *Diagnostica, Prognostica*, atq; *Therapia* proponere dignum & utile foret, nisi materiæ dignitate, difficultate ac prolixitate hic subsistere, atq; *ἦ* in posterum pro exercendâ ingenii tenuitate differre admoneret.

Quæstiones.

CUr vomituriensibus labrum inferius tremulum, reddatur? *Fit hoc ob communem illam tunicam, quâ labrum, gula & ventriculus interius incinguntur.*

II. An

II. An detur quædam cavitas inter ventriculum & septum transversum, in quâ pituita colligatur, secundum dogma Hippocr. sect. 4. aph. 54? *In cavitate inter ventriculū atq; septū transversum pituitam coaceruari, & inde dolorē existere posse, testatur aphorismus allegatus. Insignis ille Medicus Johannes Crato lib. 1. consil. medic. consil. 6. & 7. Cavitatem ab Hippocrate membranarum in superiori ventriculi orificio laxitatem notari adserit: namq; in eo aquā, pituitam, statusq; ob crassos & crudos cibos ingestos, nec non ob debilitatem corporis nativi immodicum cerebri laborem & exhaustum spiritus colligi, doloremq; inferri posse. Verum cum aphorismus nostri senis pituita per venas in vesicam conversā, morbi fieri solutionem velit, arridet mihi, salvā tamen tanti Medici autoritate, magis Riolani illa Anthropograph. lib. 2. c. 17. & Spigelii Anatom. lib. 8 c. 8. aliorumq; in locum citatū commentatorum sententia. Per foveam ventriculi hic intelligi insignem illam cavitatem, quæ sub Diaphragmate, ad ventriculum in sinistro latere membranis inclusa formatur, in quâ ex liene, epate & ventriculo humor crudus & spirituosus per venam ἀζωϋ infunditur, interdum & ichoris forma per insensibiles membranarum ventriculi meatus transudet, à cuius materie fluctuatione strepitus & sonitus in quibusdam auditur, quævis eqvo interdum strenuius eunti accidit: via autē per quā ad vesicā deveniat ipsa sit vena ἀζωϋ dicta, à quâ ad emulgentes atq; ad reliquas vias urinarias promoveatur.*

III. An cœnandum largiūs, quàm prædendum? Non hic de consuetudine, quæ altera quasi solet dici natura, discernendum est, nisi forsā illam in melius commutari cuiquam sit animus. Verum quando de sano homine sermocinamur, eidēq; necessarius cibus in duas dividitur partes, affirmandum censo majorē partem in cœnā capiendum esse. Tempore enim noctur-

no calor ad interiora revocatus, ad coquendum aptior est, ut in
intervallum inter cœnam & prandium longè majus eo, quod
inter prandium & cœnam intercedit. Si, qui tamen catarrhis
& id genus affectibus aliis noctu præsertim expositi sint, parcior
atq; tenuior cœna commendanda est.

IV. An Purgantia cum cibo sint adhibenda? Peccari
non minimum ab iis, qui cibo vel in ipso prandio vel cœnâ pur-
gantia admixta exhibent; probatu haud difficile est: Medica-
menti namq; vis aut à cibo obtunditur, aut cibus ipse à Medica-
mento & humoribus corrumpitur, hincq; non tantum nutriti-
oni obest, verum etiam vel plurima inducit alia symptomata,
vel cibus nondum coctus, non sine magna virium jacturâ à sti-
mulante medicamento expellitur; ut itaq; jejunio & vacuo
ventriculo commodius assumi, concedendum sit.

V. An post purgantia abluentibus & detergentibus
sicutendum? Affirmo, non sine ratione sumptis fortioribus
purgantibus, aliquid præsanæ vel alterius jusculi detergentis
propinandum esse: abluentia namq; & detergentia ante cibum
receptum ad os ventriculi, & vitiosos humores in superioribus
ejus partibus contentos, deorsum impellendos, nauseamq; &
tadium à purgantibus excitatum, & in cibi sumptione obviuum
demulcendum & tollendum magnam adferre utilitatem vero
consentaneum est.

VI. An Spiritus vitrioli sine noxâ ventriculi exhibe-
ri possit? Reviviscere solent hodièq; ingenia quædam veterum
nervosa, quæ usum Spiritus vitrioli tunicis ventriculi no-
xam aliquam aut erosionem inferre præter omnem sibi metum
unt rationem. Verùm & ipse spiritus hujus sapor, soleum ritè
& secundum artem sit separatum, hos omnes, imò ipsa rerum
Magistra Experientia satis & abundè
refutat.

Αρρηκτω 2915^ω δόξα.

3

Leipzig, Diss., 1645/49

ULB Halle

003 265 218

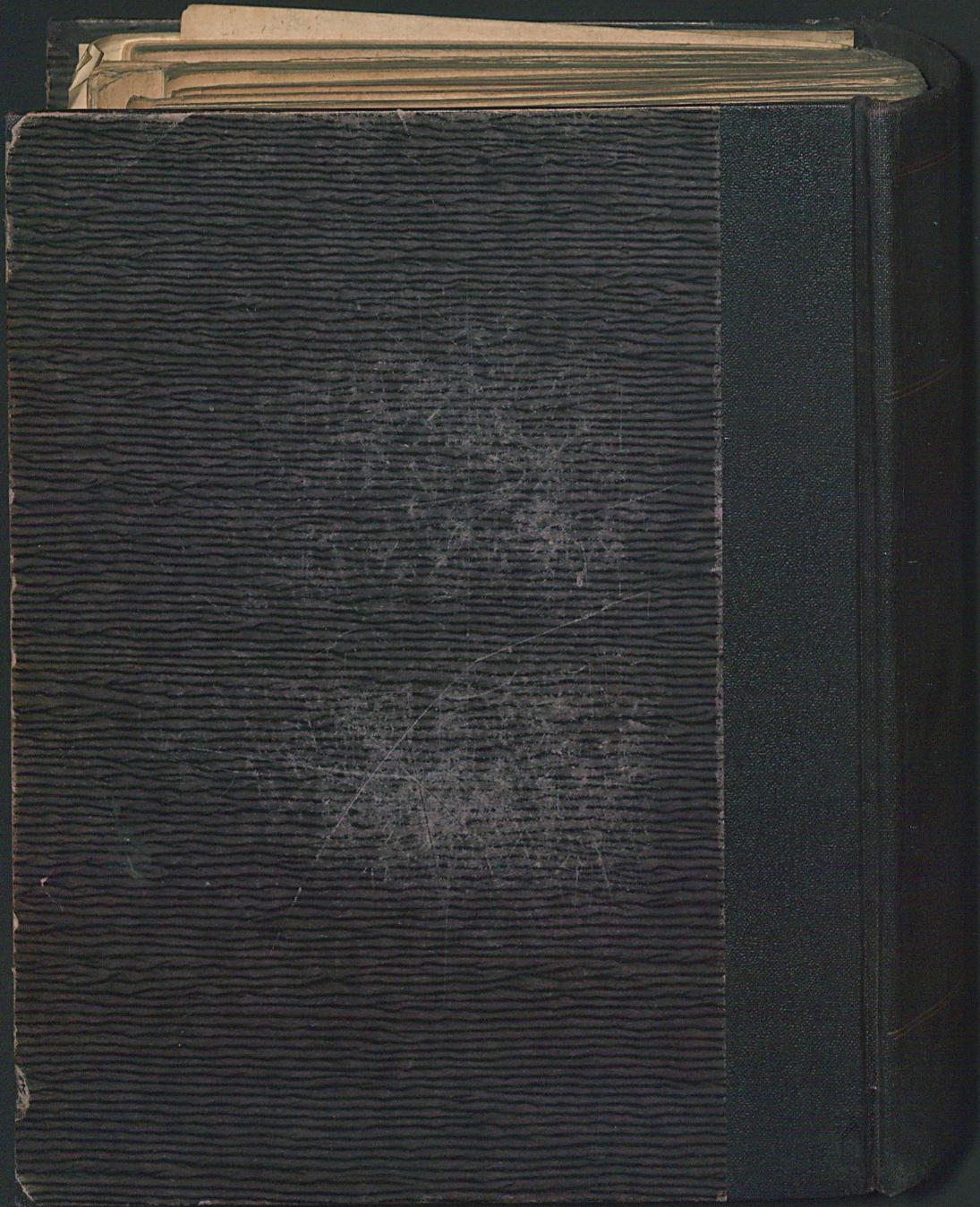

3

Sb.

WNA

B.I.G.

Farbkarte #13

Inches

Centimetres

Blue

Cyan

Green

Yellow

Red

Magenta

White

3/Color

Black

1649/1

29

16

χιαλεῶν

ΕΨΙΣ

ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗ
HUMANI

laða

ILTATIS MEDICÆ

onsensu,

IDIO

perientissimi,

LOPPII, Leorini,

cultatis ejusdem Senioris,

llegii Principum utriusq; Col-

RECTORIS Magnifici,

toris, ac Cognati

olendi.

publico proposita

CLERO, Leoberg. Sileſ:

udioſo.

rifi M. DC. ALIX. In

um Collegii inferiori

etis.

E,

nothei Hönnii.